

Hovorna.

Upozornění předplatitelům. Výbor Právnické jednoty moravské upozorňuje pp. odběratele Časopisu pro právní a státní vědu, pokud nepřihlásili se výslovně za členy jednoty, že mohou tak kdykoli učiniti k rukám pokladníka Dra. Pavla Krippnera, advokáta v Brně, Starobrněnská 19, poněvadž členové jednoty dostávají Časopis pro právní a státní vědu i Přehled rozhodnutí zdarma, a členský příspěvek 60 Kč ročně je týž jako roční předplatné na oba časopisy vydávané Právnickou jednotou moravskou. —

Odběratelé, kteří přihlásí se výslovně za členy jednoty, nabudou nad to i veškerých členských práv. —

Diskuse o abstraktech. Pod tímto titulem přinesl týdeník »Demokratický střed« (roč. I., č. 25) tuto zprávu: »Nový rektor Masarykovy university v Brně, prof. Weyr ve své instalační řeči promluvil o tom, zda je politika vědou a uměním. Profesor Weyr nepostrádá nebojácnosti a nelze mu také upříti svéráznost myšlení. Leckde se myslí, že tato svéráznost jde na účet ukázněnosti. Jeho tvrzení, že politika není ani uměním, ani vlastně vědou — namířené snad proti jeho kolegovi, prof. Kallabovi — je životu vzdáleným dialektickým výkladem, vyvrácením jedněch abstrakt a nahrazování jich abstrakty jinými. — Pro mnohé arci dnes je politika ve skutečnosti, jak vidět z různých těch posledních událostí, pouhým obchodem, rozhodně ne ani vědou, ani uměním. A jest-li snad myslil prof. Weyr na tyto případy, pak ovšem by měl přece jen pravdu.«

Čta tuto zprávu, byl nový rektor skutečně konsternován, neboť tak pádného vyvrácení svých tvrzení neočekával a nejméně v časopise, vydávaném příslušníky politické strany, jež hrdě, vždy a všude ohání se svou inteligentností. Domníval se naopak, že jeho instalační řeč liší se svou přístupností od většiny jiných projevů tohoto druhu, ba že k jejímu pochopení je jen třeba míti rozum v hrsti, a že jí dokonce porozumí i pedelové, kteří podle starobylého akademického zvyku jeho projevu asistovali. A ejhle, najdou se doktoři z oné inteligentní strany, kteří prohlašují řeč za »diskusi o abstraktech«! Nový rektor rád by věděl, o čem asi byl by musil diskutovat, aby oni doktoři prohlásili jeho řeč za diskusi o konkrétech; a jak asi by musil vypadat jeho dialektický výklad, aby nebyl »života vzdáleným«. Patrně tak, aby došel ke koncům u nás obecně známým, vyznávaným a uznávaným, takže by si čtenář resp. posluchač po přečtení resp. vyslechnutí projevu spokojeně mohl oddechnouti: »To četl a slyšel jsem již tisíckrát a autor, bohudík, není ani chytřejší, ani originálnější než já.« Novému rektoru není dále zcela jasno, z jakých důvodů zasloužil si právě v souvislosti s názory, projevenými v oné řeči, znak zvláštní svéráznosti a nebojácnosti, která arci, jak už bývá a autor oné glossy správně rozpoznal, jde zpravidla na účet ukázněnosti, kdežto bojácní lidé bývají, jak taktéž obecně známo, zpravidla i ukázněni. Snad autor glossy myslel na poslanecké mandáty, ministerská křesla a jiná podobná konkréta, jichž dosažení stěžuje si zbytečně svou nebojácností ten, kdož o činnostech těch, kteří je drží a mají tudíž obyčejně i moc, je rozdávati, nemluví jako o nejvyšší vědě a nejvyšším umění. Ale v poslední větě své glossy přibližuje se její autor značně správnému rozřešení smyslu oněch abstrakt,

o kterých řeč jedná: Novému rektoru nezbyvá než aby přiznal, že při koncepci své přednášky skutečně myslel na benzinovou aféru. Poslanci a ministři, kteří nekradou, jakož i ti, kdož nekradouce jimi státi se hodlají, nemusí se jeho vývody cítiti dotčeni. W.

Literatura.

Prof. Dr. Jaromír Sedláček: **Obligační právo.** Obecné nauky o právních jednáních obligačních a o splnění závazků. V Brně, 1924. Nákladem Čsl. akademického spolku »Právník« v Brně. —

V úvodu pojednává autor o významu tak zv. práva obligačního. Vyzdvihuje sociální rozdíl práva věcného a obligačního, jež dosavadní teleologicky orientovaná civilistika chybně povýšila na rozdíl právně relevantní. Primitivní člověk viděl majetkové hodnoty pouze ve věcech hmotných. Právní předpisy, jež chránily klidné užívání těchto hodnot, vytvořily t. zv. právo věcné. Na vyšším stupni kulturním přichází do směny nová hodnota: úkon jiného člověka, jenž má dopomoci oprávněnému k nějaké věci hmotné nebo má jemu jeho věc zachovati. Právní ochrana těchto hodnot nazývá se se právem obligačním. Z této situace vyplývá hospodářský význam výše uvedeného rozdílu. Věcně oprávnění mají hodnoty, jichž dosahují bezprostředně; obligačně oprávnění mají hodnoty jen v důvěře (exspektaci), že dlužník jim něčeho poskytne. Tomuto rozdílu odpovídá běžný pojem obligačního práva, jak jež dnešní civilistika traduje. Jest však zřejmo, že s hlediska základního pojmu právního, právní povinnosti, rozdílu tu není, vždy jde o právní povinnost, ať již její hospodářská funkce vyčerpává se ochranou bezprostřední moci nad věcí či exspektace věřitelovy. Mimo to poznamenávám, že projednávaný rozdíl i s hlediska immanetní kritiky není bezzávadný, jak již Weyr ve svých »Základech právní filosofie« poukazem na libovolnost účelového regresi dokázal. Z těchto důvodů používá normativní teorie distinkce obligačního a věcného práva pouze za didaktickou pomůcku. Závažnější rozdíl vidí autor v tom, zda povinnost stanovená jest přímo právním řádem či jednáním stran. Přihlížíme-li k tomuto momentu, můžeme totiž rozlišovati povinnosti stanovené přímo zákonem od povinností stanovených stranami. Zde pokládám však za vhodné upozorniti, že tato distinkce přesouvá se z hlediska formálního do hlediska obsahového. S prvého veškery konkrétní povinnosti (a o ty zde právě jde) jsou stanoveny zákonem, neboť jedině ten jim dodává právní relevance. Přihlédneme-li však k obsahu, můžeme rozeznávati povinnosti, jichž skutkové podstaty obsahují projev vůle stran, a tak jim dodávají specifický, stranami chtěný obsah, od povinností s obsahem na vůli stran zcela neodvislým. Prvým říkáme závazky z právních jednání a dělíme je na závazky ze smluv a z právních jednání jednostranných.

Výše uvedený rozdíl hospodářského a právního hlediska zračí se nejlépe v zániku závazku. Pro hospodářské hledisko jest závazek určen exspektací statku a proto zaniká teprve zmařením nebo splněním exspektace. Pro právní hledisko dán jest, povinností individualisovanou skutkovou podstatou a proto zaniká, jakmile tato konkrétně individualisovaná povinnost pomine, bez ohledu na to, zda jí nahradí hospodářsky ekvivalentní povinnost jiná. —

Ke konci úvodu stanoví si autor osnovu svého díla: v prvé části pojedná o obligačním právním jednání a to nejprve o pojmu smlouvy, pak o náležitostech smluvního konsensu, dále o předmětu smluvního závazku, konečně o subjektech smlouvy; v části druhé proběře jednostranná právní jednání, ve třetí předpisy týkající se zrušení závazků z právních jednání.

Smlouva jest species pojmu právního jednání charakterisována tím, že jedna strana se zavazuje vůči straně druhé jednati určitým způsobem a